

2016-2017 н.р.

Міністерство освіти і науки України Основи здоров'я

Головне завдання навчання предмету «Основи здоров'я» – вплинути педагогічними методами *на свідомість і поведінку* учнів шляхом розвитку у них *життєвих і спеціальних навичок*, сприятливих для здоров'я, безпеки і гармонійного розвитку.

Концентричний спосіб систематизації змісту навчального предмета «Основи здоров'я» дозволяє змінювати, ускладнювати навчальний матеріал, маневрувати його вивчення відповідно до конкретних пізнавальних ситуацій.

Вивчення предмета «Основи здоров'я» у 2016/2017 навчальному році здійснюватиметься за навчальними програмами:

5-8 класи - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи здоров'я. 5– 9 класи. (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.06.2012 № 664);

9 класи - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи здоров'я. 5–9 класи. – К.: Ірпінь: Перун, 2005 (лист МОН від 23.12.2004 №1/11-1166).

Результатом навчання має бути розвиток здоров'язбережувальних компетенцій учнів, зокрема, збільшення обсягу знань щодо збереження життя та зміцнення здоров'я, поглиблення навичок та умінь (зокрема прийняття рішень, розв'язання проблем, творчого та критичного мислення, спілкування, самооцінки та почуття гідності, протистояння негативному психологічному впливові, подолання емоцій та стресу, а також розвиток співчуття і відчуття себе як громадянина), усвідомлення учнями необхідності відповідати за своє життя і здоров'я.

При плануванні вивчення основ здоров'я учнями 8 класу вчителю необхідно керуватися, насамперед, принципами наступності, перспективності, активності та емоційності.

Ефективність навчання залежить від багатьох факторів, головним з яких є якісна підготовка вчителів. Для досягнення максимальної ефективності,

Технологія побутової діяльності.

На вивчення обов'язкової складової відводиться 16 годин.

У 8 класі учні розширюють свій кругозір про складний світ техніки і технологій, про особливості штучних матеріалів і технології їх обробки. Продовжать освоювати основи графічної грамоти, виконувати технічні рисунки, конструювати і моделювати.

Особливістю організації навчально-виховного процесу у 8 класі є те, що учні повинні усвідомити принцип наступності за роками навчання, сутність якого полягає у послідовному розширенні та поглибленні знань і практичних навичок – від загально-трудова до профільно-трудова.

На кожному уроці трудового навчання у 8 класі повинна бути лабораторно-практична робота, під час якої учні поглиблюють свої знання з

властивостей матеріалів та прийомів праці. Засвоєння теоретичного матеріалу доцільно проводити під час проведення лабораторно-практичних робіт. Окрім того, вчитель повинен проводити і уроки засвоєння нових знань, де він ознайомлює учнів із навчальним матеріалом усього модуля або окремої його частини.

При виконанні практичних робіт учень має можливість використовувати набуті знання та вміння самостійно працювати.

Під час вивчення розділу «Основи матеріалознавства» учні знайомляться з матеріалами, їх характеристикою і властивостями. Користуючись цими даними, учні підбирають матеріал для виготовлення виробу.

У розділі «Технологія виготовлення виробів» учні обґрунтовують необхідність та доступність виглядів виробу на кресленні, виконують графічне зображення виробу і здійснюють підготовку виробу до роботи, підбирають інструменти.

У розділі «Основи техніки, технологій і проектування» учні знайомляться із прийомами обробки матеріалів, перевагами одних видів праці над іншими. Складають опис виробу, визначають вимоги до нього. Знайомляться із інформаційними джерелами, основами проектної діяльності. Знання, які набувають учні при вивченні основ проектної діяльності, будуть застосовуватися учнями при вивченні варіативних модулів. У розділі «Технологія побутової діяльності» учні знайомляться з особливостями догляду за одягом та взуттям та санітарно-гігієнічними вимогами.

Порядок вивчення розділів і тем обов'язкової для вивчення складової визначено навчальною програмою. При вивченні кожного блока обов'язкової складової програми модуля має бути виріб, а будь-якого варіативного модуля – проект.

Наявність варіативної частини програми створює сприятливі умови для здійснення практичної діяльності учнів з урахуванням типу навчально-виховного закладу, їх нахилів, бажань, навчально-матеріальної бази, виробничого оточення, регіональних традицій, народних художніх промислів тощо.

У 8 класі вчителю необхідно:

- ознайомитися з сучасною концепцією здоров'я, безпеки і розвитку, принципами навчання на засадах розвитку життєвих навичок;
- оволодіти сучасними педагогічними методиками, передусім, інтерактивними (тренінговими) формами групової роботи;
- користуватися якісними навчально-методичні матеріалами і перевіреними джерелами додаткової інформації;
- бути відданим справі навчання дітей здоров'ю, розуміти і визнавати актуальні потреби, інтереси і вікові можливості учнів;
- знати, як забезпечити підтримку батьків і колег.

Засоби реалізації змісту предмета «Основи здоров'я» спрямовують діяльність учня на розвиток його активності у засвоєнні істин здорового способу життя на *розвиток* продуктивного і творчого мислення. З цією

метою доцільно використовувати у навчально-виховному процесі завдання, що різняться за характером пізнавальної діяльності учнів (рецептивні, репродуктивні, творчі) та ураховують навчальні і розвивальні цілі (на усвідомлення навчального матеріалу, застосування знань та умінь за зразком, творче застосування набутих знань, формування емоційно-ціннісного ставлення).

Постійної уваги учителя заслуговує співпраця з батьками, дорослими членами сім'ї. Слід звернути увагу учнів і батьків на співпрацю при виконанні завдань, спрямованих на моделювання здоров'язбережувальних компетенцій дітей. Програмою передбачена обов'язкова участь дорослих у виконанні таких завдань (позначені у програмі *).

Оцінювання рівня навчальних досягнень учнів має відбуватися постійно, на усіх етапах розвитку здоров'язбережувальних компетенцій. Особливістю оцінювання здоров'язбережувальної діяльності дитини є відзначення як позитивного навіть мінімального досягнення в школі, вдома, у громаді, для чого необхідна тісна співпраця учителя з батьківською громадою. Партнерство школи і батьківської громади щодо здоров'язбереження дітей уможлиблює:

- участь батьків у навчанні і вихованні дітей в умовах школи;
- спільну відповідальність за навчально-виховний процес;
- підвищення рівня здоров'язбережувальної компетентності членів сім'ї;
- участь батьківської громади у прийнятті рішень щодо здоров'я дітей,
- підвищення значимості громади в управлінні життя суспільства;
- поліпшення здоров'язбережувального середовища школи.

Рекомендуємо за рахунок годин варіативної складової запроваджувати факультативи з формування здорового способу життя та профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, насамперед у 10–11 класах, забезпечуючи таким чином неперервність і наступність шкільної превентивної освіти.

Для проведення факультативних занять у загальноосвітніх навчальних закладах рекомендуємо користуватися програмами та навчально-методичною літературою, схваленими Міністерством для використання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Вивчення предмета у 8 класі здійснюватиме за підручниками, рекомендованими Міністерством.

Зміст, структура, методичний апарат підручників підпорядковані загальній меті – формуванню і розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Навчально-методичне забезпечення, рекомендоване Міністерством до використання в навчальних закладах, зазначено у Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, розміщених на офіційних веб-сайтах Міністерства освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти.

2016-2017 н.р.

Вінницька академія неперервної освіти

Основи здоров'я.

Вивчення предмета «Основи здоров'я» у 2016/2017 навчальному році здійснюватиметься за навчальними програмами:

5-8 класи - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи здоров'я. 5– 9 класи. (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.06.2012 № 664);

9 клас - Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи здоров'я. 5–9 класи. – К.: Ірпінь: Перун, 2005 (лист МОН від 23.12.2004 №1/11-1166).

Результатом навчання має бути розвиток здоров'язбережувальних компетенцій учнів, зокрема, збільшення обсягу знань щодо збереження життя та зміцнення здоров'я, поглиблення навичок та умінь (зокрема прийняття рішень, розв'язання проблем, творчого та критичного мислення, спілкування, самооцінки та почуття гідності, протистояння негативному психологічному впливові, подолання емоцій та стресу, а також розвиток співчуття і відчуття себе як громадянина), усвідомлення учнями необхідності відповідати за своє життя і здоров'я.

На вивчення предмета «Основи здоров'я», відповідно до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів, передбачено:

у 5–8 класах – 1 год. на тиждень;

у 9 класі – 0,5 год. на тиждень.

Кількість годин на вивчення предмета може бути збільшена за рахунок варіативної складової навчального плану. У такому разі вчитель використовує чинну програму, збільшуючи на власний розсуд кількість годин на вивчення окремих тем програми.

Відповідно до вимог програми результатом навчання має бути розвиток здоров'язбережувальних компетенцій учнів. У зв'язку з цим необхідним у навчальному процесі є використання системи завдань, спрямованої на оволодіння учнями здоров'язбережувальними компетенціями, що передбачають розвиток життєвих і спеціальних здоров'язбережувальних навичок.

Постійної уваги учителя заслуговує співпраця з батьками, дорослими членами сім'ї. Слід звернути увагу учнів і батьків на співпрацю при виконанні завдань, спрямованих на моделювання здоров'язбережувальних

компетенцій дітей. Програмою передбачена обов'язкова участь дорослих у виконанні таких завдань (позначені у програмі *).

Оцінювання рівня навчальних досягнень учнів має відбуватися постійно, на усіх етапах розвитку здоров'язбережувальних компетенцій. Особливістю оцінювання здоров'язбережувальної діяльності дитини є відзначення як позитивного навіть мінімального досягнення в школі, вдома, у громаді, для чого необхідна тісна співпраця учителя з батьківською громадою.

Позитивно оцінюється кожен крок учня, спрямований на:

- підвищення рівня знань про здоров'я і безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, вміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;
- набуття навичок, що сприяють фізичному, соціальному, духовному та психічному здоров'ю;
- позитивне ставлення до здорового способу життя.

Звертаємо увагу, що за рахунок годин варіативної складової варто запроваджувати факультативи з формування здорового способу життя та профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, насамперед у 10–11 класах, забезпечуючи таким чином неперервність і наступність шкільної превентивної освіти і виконання завдань Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки, затвердженою Законом України № 1026-VI від 19 лютого 2009 року.

На виконання Указу Президента України від 20.11.2007 р. №1121 «Про невідкладні заходи із забезпечення безпеки дорожнього руху» та рішення Вінницької обласної Ради №509 від 19.03.2008 р. «Про Комплексну програму підвищення безпеки дорожнього руху на території Вінницької області» наказом управління освіти і науки Вінницької ОДА від 02.09.2009 р. №360 впроваджено (а наказом від 21.05.2012 р. №347 продовжено) в усіх загальноосвітніх навчальних закладах вивчення курсу «Безпека дорожнього руху».